

ظاهر و باطن اسلام در تمهیدات عین القضاة همدانی

حسن نامیان

دانش آموخته کارشناسی ارشد ادیان و عرفان دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

چکیده

مسأله ظاهر و باطن، یکی از موضوعات اساسی در عرفان اسلامی است. عین القضاة همدانی از جمله عارفانی است که به مسأله ظاهر و باطن دین پرداخته است. وی رعایت حدود شریعت را شرط لازم سیر الی الله می داند و معتقد است که پیروی شریعت، آدمی را در راه راست قرار می دهد و سیر سالک را به سوی حق، جهت می بخشد ولی متوقف ماندن در ظواهر شریعت را جایز ندانسته و حقیقت اسلام را در ابعاد باطنی آن جستجو می کند. بدین منظور وی به طرح موضوعاتی در رابطه با خطاب های مختلف قرآن به انسان، حقیقت ارکان پنج گانه اسلام و هدایت گری اولیاء و پیران می پردازد. در نظر وی رسیدن به اسلام حقیقی جز با فهم باطن دین و مسلمان کردن دل ممکن نیست. از دیدگاه عین القضاة لوازم نیل به حقیقت اسلام؛ ترک هواپرستی، ترک عادت پرستی، خودشناسی، سلوک مستمر، عشق به حق، مشاهده حقیقت اسلام در وجود پیامبر (ص)، می باشد. در این نوشتار، نگارنده با بررسی اندیشه های عین القضاة در کتاب تمهیدات، سعی دارد دیدگاه وی را در باب ظاهر و باطن اسلام و لوازم رسیدن به حقیقت آن نشان دهد. **واژگان کلیدی:** حقیقت اسلام، ظاهر و باطن، عین القضاة، تمهیدات